

Asia T-19/05

Boliden AB ym. vastaan Euroopan komissio

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Kuparisten vesi- ja viemäriputkien ala – Päätös, jolla EY 81 artiklan rikkominen todetaan –
Jatkettu ja monimuotoinen kilpailusääntöjen rikkominen –
Sakot – Vanhentuminen – Yhteistyö

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (kahdeksas jaosto) 19.5.2010 . . . II - 1847

Tuomion tiivistelmä

- 1. Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Yritykset, joiden voidaan katsoa rikkoneen kilpailusääntöjä osallistumalla kokonaisvaltaiseen yhteistoimintajärjestelyyn (EY 81 artiklan 1 kohta)*
- 2. Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrän laskennasta annetut suuntaviivat – Laskentamenetelmä, jossa otetaan huomioon joustavia osatekijöitä (EY 229 artikla; neuvoston asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohta; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 2 artikla; komission tiedonanto 98/C 9/03)*
- 3. Oikeudenkäyntimenettely – Uusien perusteiden esittäminen käsittelyn kuluessa – Edellytykset – Uusi peruste (Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohta ja 48 artiklan 2 kohta)*

4. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Rikkomisen kesto – Pitkäkestoiset rikkomiset – Laskentapohjan korottaminen 10 prosentilla vuotta kohden*

(Neuvoston asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohta; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohta; komission tiedonannon 98/C 9/03 1 kohdan B alakohta)

5. *Kilpailu – Sakot – Sakkojen määrä – Sakkojen suuruuden määrittämisperusteet – Sakon määrän alentaminen rikkomiseen syyllistyneen yrityksen yhteistyön perusteella – Edellytykset*

(Neuvoston asetus N:o 17; neuvoston asetus N:o 1/2003; komission tiedonanto 96/C 207/04)

1. Yrityksen voidaan katsoa olevan vastuussa kokonaisvaltaisesta yhteisjärjestelystä, vaikka sen olisi todistettu välittömästi osallistuneen vain yhteen tai useampaan kartelliin osatekijöistä, jos toisaalta se tiesi tai sen olisi väistämättä pitänyt tietää salaisen yhteistyön, johon se osallistui, kuuluneen kokonaissuunnitelmaan ja jos toisaalta suunnitelma kattoi kaikki kartellin osatekijät.

voi poiketa erityistapauksissa vain esittämällä sellaiset perusteet, jotka ovat sopusoinnussa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa. Unionin yleisen tuomioistuimen asiana on komission päätöksellä määrättyjen sakkojen lainmukaisuutta valvoessaan näin ollen tarkistaa, onko komissio käyttänyt harkintavaltansa suuntaviivoissa esitettyä menetelmää käyttäen, ja niiltä osin kuin se toteaisi, että suuntaviivoista on poikettu, tarkistaa, onko poikkeaminen oikeutettu ja oikeudellisesti tarkasteltuna riittävästi perusteltu.

(ks. 61 kohta)

2. Vaikka asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavia suuntaviivoja ei voidakaan pitää oikeussääntöinä, niissä vahvistetaan käytännesääntöjä, joissa ilmaistaan noudatettava käytäntö ja joista komissio

Se, että komissio on itse rajoittanut harkintavaltansa antamalla suuntaviivat, ei ole yhteensopimatonta sen kanssa, että komissiolla säilyy huomattava liikkumavara harkintavallan suhteen. Suuntaviivoihin sisältyy erilaisia joustavia tekijöitä, joiden perusteella komissiolla on

mahdollisuus käyttää harkintavaltaansa asetuksen N:o 17 ja asetuksen N:o 1/2003 säännösten mukaisesti, sellaisina kuin yhteisöjen tuomioistuin on kyseisiä säännöksiä tulkinnut. Tämän vuoksi aloilla, joissa komissiolla on harkintavaltaa, kyseisiä arviointeja koskeva laillisuusvalvonta rajoittuu sen tutkimiseen, ettei asiassa ole tehty ilmeistä arviointivirhettä. Komission harkintavalta ja sen sille asettamat rajat eivät lähtökohtaisesti vaikuta siihen, miten tuomioistuin käyttää täyttä tuomiovaltaansa, jonka perusteella se voi poistaa komission määräämän sakon tai alentaa tai korottaa tällaisen sakon määrää.

(ks. 74–78 kohta)

Kun kyse on kanteesta, jossa vaaditaan sellaisen sakon kumoamista tai sellaisen sakon määrän alentamista, joka yritykselle on komission päätöksellä määrätty yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisen perusteella, tutkimatta on jätettävä väite, joka on esitetty ensimmäistä kertaa vastauskirjelmässä ja joka koskee asianomaisen yrityksen rikkomiseen osallistumisen vakavuutta, jos kannekirjelmään sisältyy vain peruste, jonka mukaan määrätty sakko on ollut suhteettoman suuri ja joka koskee ainoastaan sakon laskentapohjan korottamista kilpailusääntöjen rikkomisen keston perusteella. Kyseisellä väitteellä ei voida katsoa laajennettavan kanneperustetta. Päätöksen olennaisen tekijän, kuten kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arvioinnin, riittävyys on nimittäin muotoiltava unionin yleisessä tuomioistuimessa erikseen jo kannekirjelmävaiheessa.

(ks. 90–92 kohta)

3. Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja 48 artiklan 2 kohdasta ilmenee yhdessä luettuina, että kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde sekä esitettävä yhteenvedo kanteen oikeudellisista perusteista ja että asian käsittelyn aikana ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu käsittelyssä esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin. Sellainen peruste, jolla laajennetaan aiemmin kannekirjelmässä nimenomaisesti tai implisiittisesti esitettyä perustetta ja jolla on läheinen yhteys siihen, on kuitenkin otettava tutkittavaksi. Perusteen tueksi esitettyä väitettä on kohdeltava samoin.
4. Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavista suuntaviivoista ilmenee, ettei komissio ole luonut minkäänlaista limittäisyyttä tai keskinäistä riippuvuutta, rikkomisen vakavuutta ja sen kestoja koskevan arvioinnin välille. Se, että komissio on varannut itselleen mahdollisuuden korottaa pitkäaikaisten kilpailusääntöjen rikkomisten osalta sakon määrää kultakin sellaiselta vuodelta, jona kilpailusääntöjä rikottiin, määrällä, joka voi olla jopa 10 prosenttia siitä määrästä, johon on päädytty rikkomisen vakavuuden perusteella, ei millään tavalla merkitse sitä, että komissiolla olisi velvollisuus vahvistaa kyseinen korotus

kartellin toiminnan tiiviyden tai vaikutusten saati rikkomisen vakavuuden perusteella. Komission asiana on nimittäin laajaa harkintavaltaansa käyttäen valita se korotuksen määrä, jota se aikoo soveltaa rikkomisen keston perusteella.

(ks. 95, 96 ja 98 kohta)

komissiolla on laaja harkintavalta, kun se arvioi yrityksen yhteistyön laatua ja hyödyllisyyttä muun muassa suhteessa muiden yritysten myötävaikutukseen asian selvittämisessä. Ainoastaan komission tekemä ilmeinen arviointivirhe voi olla arvostelun kohteena. Komission on kyseisessä arvioinnissa kuitenkin noudatettava yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

5. Kun on kyse kartellin jäsenten komission kanssa tekemän yhteistyön arvioinnista,

(ks. 105 kohta)